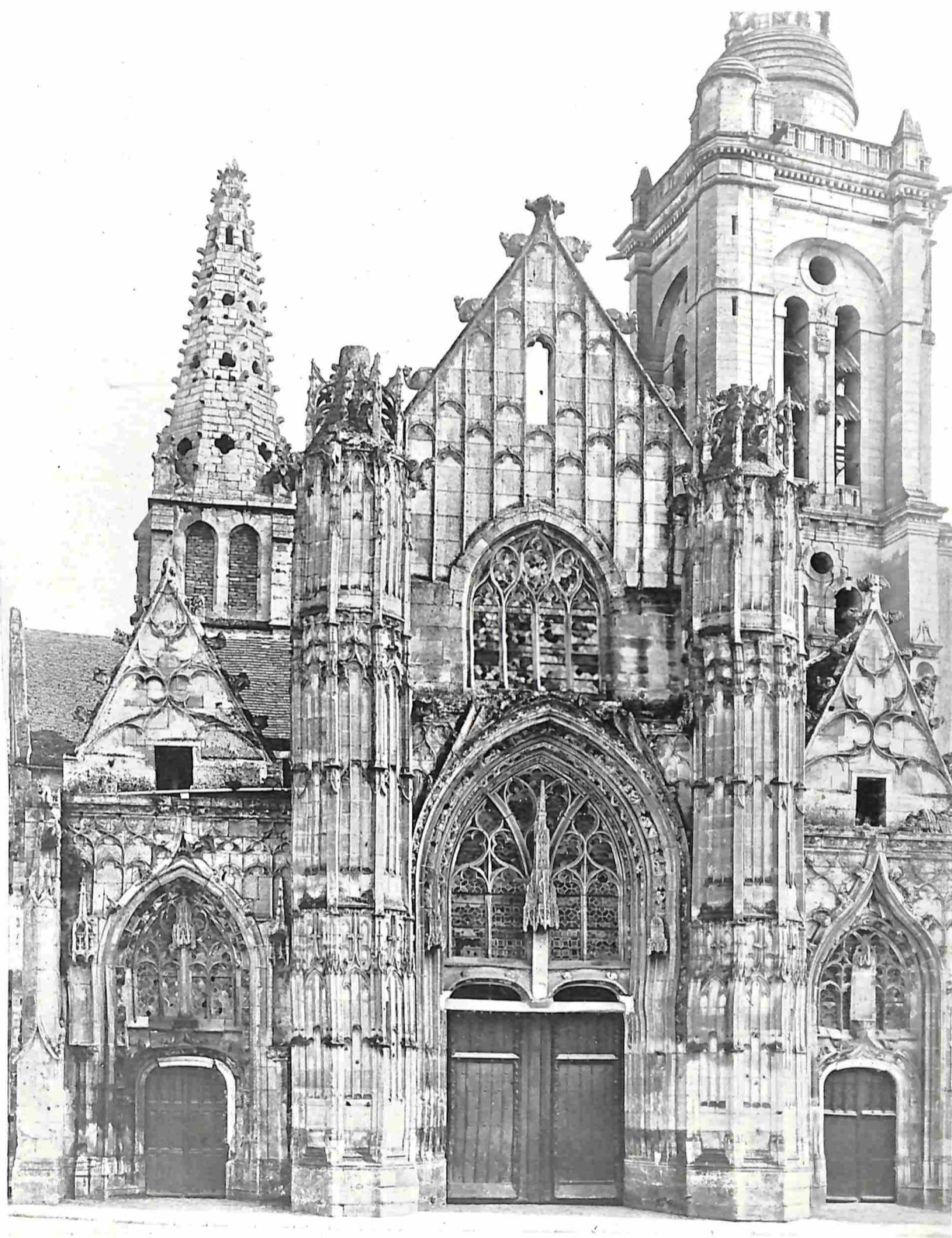

BUITEN

19^e JAARGANG N°. 28.

ZATERDAG 11 JULI 1925.

DE OMSTREKEN VAN PARIJS. VOORGEVEL VAN DE ST. PIERRE TE SENLIS.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

MARIANNE HOOGLAND, DOOR MARIE VAN ZEGGELEN (2)	BLZ. 326
GEVELS EN GEVELVERSIERINGEN IN DE SLEUTELSTAD, DOOR A. L., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 328—333
ZOO ZIJN MANNEN! DOOR ANT. F. RUYGROK	BLZ. 329
IETS OVER HET HEKSENGELOOF (SLOT), DOOR J. SCHUITEMAKER CZ.	„ 332
DE OMSTREKEN VAN PARIJS, DOOR RO VAN OVEN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 325, 333—335
OP LEVEN EN DOOD, NAAR HET ENGELSCHE DOOR CHLS. G. D. ROBERTS (10).	BLZ. 336
VAARTJE BIJ 'S-GRAVELAND, ILLUSTRATIE	„ 336

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

MARIANNE HOOGLAND

door

2) MARIE VAN ZEGGELEN.

MARIANNE zag plotseling in spanning naar David. Wat zou hij vinden, wat zou hij zeggen? Moeder gaf veel om zijn oordeel, dat wist zij. Maar nu zag zij opeens naar Floris, den bleeken jongen met de grijze oogen naast David, en die oogen, die de hare niet zagen, bleven haar oogen vasthouden, vasthouden. Wat stond er op dat stille gezicht te lezen. Die jongen vond moeders werk mooi en tòch, toch was 't of hij er ver boven stond, of hij uit een andere wereld kwam om te oordeelen, om de menschen te zeggen wat mooi was en waarom iets mooi was.

Marianne schrok van Broer David die plotseling was opgestaan. Zij zag hem door zijn donker haar strijken en zij hoorde zijn stem.

„Moeder Antje, dat is prachtig, maar waaròm, waaròm moest dat nou een bijbel zijn?”

„Een bijbel, een bijbel?” vroeg moeder Antje. „Ik wilde juist een bijbel om je vader en als er zoo'n mooie in huis is, een echte Statenbijbel!”

„Ja, ja”, zeide David, een echte „Statenbijbel”, en zich keerende naar Floris, vroeg hij: „En wat zegt U daarvan?”

„Ik?” vroeg schuchter Floris. „Ik vind 't een gebed.”

Nu zaten allen in de groote langwerpige tuinkamer aan het middagmaal. Vader aan het hoofdeind met zijn gezicht naar de tuinramen die uitzicht hadden op het roodsteenen voorplaatsje met de groene pomp en de donkere hulstboompjes waarachter de tuin pas begon. Vader's gezicht was het eenige dat verlicht werd door het bijzondere roodachtige schijnsel der ondergaande zon, waar Marianne zooveel van hield. In dezen tijd, die het voorjaar reeds verried, werd het

middagmaal gebruikt zonder kunstlicht. Marianne moest telkens onder het eten naar buiten zien, naar wat daar iederen vooravond geschiedde in de lucht achter en boven den ouden pereboom. Het was er goud en rood, samensmeltend tot koper. Alles in den tuin kreeg dan een vreemd aanzien en ook in de kamer begon zich dan langzaam het koperlicht te verspreiden. Het raakte zachtjes de zwart bekleede sofa aan met de mahoniehouten omgebogen zwanenhalzen, de vergulde pendule met het beeld van den tijd op den schoorsteen, de kristallen hangers der kandelabers op de hoeken. Nooit kwam het over het groote schilderij boven de sofa, een geschoten haas voorstellend, met de pooten saamgebonden, naast een tinnen schotel met vruchten, een bokaal gele wijn, en een zijden doek.

's Morgens werd deze schilderij fel belicht; de witte borst van de haas was dan een blank vierkantje tegen donkeren achtergrond, het bloedstreepje uit den bek zag men dan duidelijk, maar in het late middaguur was het stilleven als een donker vlak in een oplichtende lijst tegen het stille behang. Achter Marianne was het buffet met spiegel en vroolijk gekleur van kopjes en glazen. Daarin scheen die koperkleurige zon ook iederen middag, doch zij kon het niet waarnemen en Marianne wachtte altijd op het oogenblik dat het Vader's gezicht bescheen. Marianne hield veel van vader's gezicht. Zij kende het goed. Als zij haar oogen sloot, kon zij het heel goed voor zich halen. Zijn haar was donker, bijna zwart, met veel grijs er door heen. Het stond vol en hoog om zijn recht blank voorhoofd. Hij hield het hoofd meestal iets gebogen, en als hij dan de oogen opsloeg, keken die oogen onder de schaduw der oogholten op naar iemand, niet neer. Marianne had eens, in den spiegel ziende, bemerkt dat haar oogen op die van vader geleken. Het was als een schok van blijdschap door haar heen gegaan, want zij vond zichzelf anders een leelijk kind met een gewonen neus en grooten mond. Zij had vaders oogen! Maar verder. . . och neen, zij gelek niet op hem, zij mocht al blij zijn, dat dit, haar oogen, op vader leek. Als het licht der ondergaande zon over de tafel speelde en eindelijk vaders gezicht bereikte, zijn mond, zijn rechte neus, zijn oogen achter het gouden brilletje bescheen, gleed er iets in haar neer van een stille tevredenheid. Het roode zonlicht was er en het doortrok alles en alles en het was goed zoo. Marianne zat tusschen de twee broers in. Moeder tusschen Vader en den nieuwen vriend, Floris Beekman. Floris sprak veel met vader omdat Vader hem naar veel vroeg, naar zijn ouders, zijn huis, zijn studie, en Floris vertelde van zijn leven buiten, dat Marianne uiterst prettig gelek. Het moest heerlijk zijn zoo als kameraad onder de dieren te leven. Geiten, kippen, honden, eenden, duiven, zelfs paarden en koeien waren er daar bij Floris. Toch zag hij er niet uit als een buitenmensch. Marianne stelde zich dien heel anders voor; iemand van buiten had een roode kleur, dikke wangen, blauwe oogen. Iemand van buiten liep met de handen in zijn zakken, een beetje log en zwaar. Hij had ook een harde stem maar dit alles kon Floris niet zijn eigen noemen. Toch klonk zijn stem anders, hooger en wat luider dan straks, toen hij voor moeders schilderij zat en zeide: „Ik vind 't een gebed!” Een gebed? wat meende hij daar eigenlijk mee? Voor Marianne was een gebed: Vader's stem als hij aan tafel bad, of haar eigen kamertje s'avonds met het flikkerende eenzame kaarslichtje waar zij, geknield voor haar ledikant, voor alle menschen en dieren bad die zij lief had. Was een geschilderde bijbel en veel licht dat door een luikje viel, ook een gebed?

„Floris, Marianne kijkt je aan, alsof ze door jou de heele boerderij met je paarden en koeien en je kippen. . . . !”

„De kippen?” Marianne antwoordde vlug om iets te zeggen en herhaalde nu het laatste woord en allen zagen naar haar omdat ze dat woord zoo gewichtig uitsprak.

„De kippen!, ja — de kippen!” zeide David.

„De plechtige kippen!” zeide Tom.

„Schrik je zoo van de kippen?” vroeg moeder.

„Nee moes, ik wist 't wel, ze wandelde in gedachten al buiten. Ze zag net als ik, die mooie boerderij en den deel en den koeienstal en den boomgaard, is 't niet, Jannetje?”

Marianne ging fluks recht zitten. „Ja Pa,” zeide ze, „natuurlijk, en toen schrok ik ineens van de kippen. Ik wist niet dat ze zoo maar los liepen!”

„O neen”, zei Floris, „ze loopen niet altijd los, ze hebben een groote ren, kan je denken, ze zouden vader's moestuin leelijk bederven.”

Moeder had gebeld en Daatje kwam nu binnen met het nagerecht, spierwitte rijstebrij; alleen reeds omdat de bruine suiker daar zoo prachtig op kleurde, verlangde Marianne er naar dat haar bord gevuld werd door Moeder, die allen bediende.

De gouden zon was tot achter in de kamer gaan schijnen. David zeide dat hij dadelijk na tafel naar Grootmama ging.

„Ja, ja zij heeft 't gevraagd, maar wij krijgen ook een stukje van je avond, hoor jongen! Floris moet je hooren spelen.”

Marianne dacht: „Wat is moes weer blij dat David er is, bijna net zoo blij als ik!”

Grootmama Hoogland wachtte David in de groote bovenvoorkamer. Wachtte zij ongeduldiger dan anders? Iederen Zaterdag zag zij haar kleinzoon, den eenigen mannelijken nakomeling der Hooglands, bij zich op het theeuur. Nooit zou hij dit intieme uurtje overslaan, dat wist zij wel, maar ditmaal wilde zij hem vroeger bij zich en zij had het laten vragen of hij dadelijk na het eten wilde komen. „Haar middagdutje?” had Piet gevraagd en zij had even geglimlacht. Haar middagdutje! zij sliep immers nooit op den dag!

„Schande genoeg”, zeide Piet. „U hoorde 't te doen, maar U luistert niet naar uw zoons. Zij leggen het royaal tegen den kleinzoon af!”

„Je weet wel waarom ik den jongen nu wil hebben, ik wil hem alleen spreken.”

„U wilt hem de les lezen! ach mamaatje, U kunt uw lieveling niet streng aanpakken.”

„Dat zal je eens zien,” had Grootmama geantwoord.

En nu ze alleen zat en wachtte, kwamen die woorden haar weer in de gedachte. „Dat zal je eens zien!” O, ze zou het goed zeggen, en ze zou het ook kunnen, want ze was verontwaardigd.

Er was iets gebeurd dat haar verdriet deed niet alleen, maar dat haar ook verontrustte en eenigszins zelfverwijt gaf. David was werkelijk haar lieveling. Als klein moederloos jongetje was hij reeds bij Oma gebracht. Oma had hem opgevoed. Bij oma kwam hij, zooals zij meende, nu nog met zijn jongenszorgen en bezwaren, na zijns vaders tweede huwelijk. Hij had een allerliefste tweede moeder gekregen, moeder Antje, de jonge begaafde vrouw die het stille huis van dominé Hoogland in een zonnige sfeer gebracht had, maar Oma was altijd David's vertrouwde gebleven en nu was er iets geschied dat Grootmama had doen schrikken alsof zij zich gebrand had.

David, haar David, behoorde tot die grove opruiende bende die door hun spotschriften de ouderen beleedigden. Wie had dat gedacht! Ja, dat had zij hem geleerd, eerlijk te zijn, zijn meening onomwonden uit te spreken, ze had den eerbied voor het schoone en ware in hem ontwikkeld, maar dit gedrag was „plus royaliste que le roi!” — Nu had hij zijn eigen vader aan de kaak gesteld. De gedichten van haar zoon Wybrand! Wybrand Hoogland! Hoe trotsch was Grootmama altijd op dien naam geweest, hoe stil gelukkig was zij geweest toen de eerste verzenbundel van haar oudsten zoon verscheen. Hij was gevolgd door een tweeden, een derde zou weldra volgen. Dominé Wybrand Hoogland was een gevierd dichter geworden, geliefd bij het publiek. En nu dit, dit! O, dat hij toch nooit mocht weten dat zijn eigen kind die grofheid gedaan had. Alles kon nog gered worden, als David beloven wilde terug te keeren. Niemand behoefde te weten dat hij de schrijver was van dat wreede stuk: „Het oude aan den kant.”

Stil, daar was hij! Grootmama richtte het witte hoofd onder zwart kanten mutsje op. Haar blauw dooraderde handen knepen de armleuning van den stoel.

Ze had David's stap in de gang gehoord. Hij liep altijd binnen door. De kinderen van Dominé Hoogland kwamen nimmer Grootmama's voordeur binnen, daar de twee huizen door een tusschendeur op de eerste verdieping in elkander liepen. Grootmama bewoonde met zoon Piet de bovenverdieping van het zusterhuis; beneden was het kantoor, dat toegang gaf naar de drukkerij die onder Piet's directie werkte. Zij vormde den hoogen muur die langs den grooten tuin van dominé Hoogland liep, een muur met vele matglazen ramen waardoor het zoemende geluid der drukpersen gonsde, plotseling verstomd in den tuin die zich om het gebouw boog en daar een echte groote vredige tuin met boomgaard werd.

„Grootmama!” zeide David's zachte donkere stem.

Grootmama antwoordde niet. Zij strekte haar hand uit en voelde David's vingers om de hare. Toen boog hij zijn gezicht over het hare en de twee paar donkere oogen ontmoetten elkaar

„Ga zitten,” zeide Grootmama.

David ging naast haar zitten.

„Nee, dáar!” wees zij.

Dus op 't stoeltje over haar.

Laag zat hij neer aan de andere zijde van het raam.

Grootmama was over hem. Hij moest tot haar opzien en hij dacht: „Hoe mooi is mijn oude groote moeder! Grijs, recht, voornaam”, en hij zag naar haar handen die op de armleuning lagen.

De lantaarns in de straat werden juist opgestoken. Het licht weifelde de kamer in. Het speelde op Grootmama's handen, op het Deventer tapijt met zijn vaag rood en groen, op de in zwarte lijst gevatte portretten aan den muur.

„Mag ik niet op m'n oude plaats zitten?” vroeg David.

„Ik moet je iets vragen, David, en ik moet je kunnen aanzien”.

„Nu?” vroeg de kleinzoon, en hij zag de grootmoeder met zijn diepe oogen aan.

„Nu?” herhaalde zij — „nu... ben jij, zeg 't me eerlijk, David, ben jij de Belleman, de schrijver van dat stuk in „De Lichte?”

David antwoordde niet. Hij zag voor zich uit.

Grootmama wachtte het antwoord. Zij vroeg niet meer. Het was zoo stil in de kamer dat de slag der pendule, anders onbemerkt, nu plotseling als iets belangrijks en gewichtigs in de ruimte was.

David richtte langzaam zijn oogen naar de oude vrouw over hem.

„Hoe”, vroeg hij zacht, „hoe weet U....?”

„Dus, jij bent de Belleman.”

David boog het hoofd. „Leest U die dingen?”

„Ik zou zulke dingen niet gelezen hebben als oom Piet ze niet gehad had. „De Lichte” komt nooit onder mijn oogen, maar hij is dezen keer grootendeels bij ons gedrukt.”

„De proeven? heeft oom Piet U de proeven.....?”

„Nee, nee, dat niet. Ik heb geen proeven gelezen. Zooiets zou oom nooit doen. Hij had me nog niets gezegd, maar toen 't blad klaar was, lag het hier en ik las het stuk, jouw stuk, David. Ik begreep 't dadelijk dat het van jou was en toen ik dat tegen oom zeide, hoorde ik dat hij 't wist dat jij de Belleman bent. Dat doet ons allebei groot verdriet, David.”

David bleef naar het mooie strenge gelaat van Grootmama zien. Zij zeide nu: „Dat moet je herroepen, David.”

„Hoe kan ik dat, Grootma, iets herroepen, dat zoo in me is, dat ik heelemaal zelf ben! Ik kan niet anders voelen en denken dan zóó. Ik niet alleen, maar een heele groep van jongeren is in opstand tegen het gefemel.....”

„Gefemel! zoo noem je dus ook de verzen van je vader?”

„Och Grootma!” David was opgestaan, stond met de handen in de zakken, „u... u laat me dingen zeggen die ik niet wilde zeggen... ja... ja, ook Pa's verzen vind ik... zoo, en als ik hem in mijn stuk had overgeslagen dan had iedereen immers begrepen dat ik 't was.”

„Daarom heb je je Belleman genoemd, naar zoo'n kerel die met een rinkelend bellenpak op straat komt en de kinderen aan 't schrikken brengt.”

„Die de menschen en de kinderen uit hun huizen haalt. Loopt de heele straat niet uit in de achterbuurtjes als de Belleman komt? Zoo wil ik het ook, ik wil de menschen hier uit hun kleine nauwe krotjes lokken, hoe, dat komt er niet op aan.....”

„Dat is 't juist,” zeide Grootmama, ze stond nu ook peens recht op, wees met den vinger omhoog, „dat is het juist, hoe je dat doet komt er niet op aan, 't gaat ten koste van alles. Ten koste van je vader met zijn mooie poëtische ziel, met zijn goede hart, dat is laag, David!”

„Laag? laag? Hoe kunt u dat tegen me zeggen! U, die me voor hebt gehouden dat een mensch eerlijk moet zijn.....”

„Eerlijk! maar niet wreed, niet kwetsend, niet beleedigend!”

„Zachte heelmesters maken stinkende wonden, Grootmama.”

„Heelmesters! Verbeeld jij je een heelmester te zijn, verbeeld jij je te weten wat goed voor de menschheid is?”

„Ja, ja, dat verbeeld ik me, dat verbeelden we ons allen, wij jongeren, wij die het leven willen, die snakken naar frische lucht, die zingen willen, onze longen willen gebruiken, maar het niet kunnen in de benauwde kamertjes waar we zitten opgesloten.”

Er was een oogenblik stilte. Grootmama was weder gaan zitten.

(Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh.

FRIES VAN EEN GEVEL AAN DEN OUDEN SINGEL TE LEIDEN.

GEVELS EN GEVELVERSIERINGEN IN DE SLEUTELSTAD.

TERWIJL Dordrecht zijn betiteling als „schatkamer van oude bouwkunst” hoofdzakelijk aan zijn talrijke merkwaaardige woonhuisgevels dankt en op 't gebied van openbare gebouwen, kerkelijke monumenten en gestichten betrekkelijk arm is te noemen, valt te Leiden juist het tegenovergestelde te constateeren: in de Sleutelstad een rijkdom van openbare en kerkelijke gebouwen, gestichten

Foto C. Steenbergh.

GEVEL AAN DEN OUDEN SINGEL TE LEIDEN.

van liefdadigheid en hofjes die tot de belangrijkste en fraaiste monumenten van bouwkunst zijn te rekenen, en een betrekkelijke armoede aan mooie oude gevels van particuliere huizen. ☒ Heeft men zich in de eeuw der sloopwoede, die achter ons ligt, dan te Dordrecht bij voorkeur op de eerste, te Leiden bij voorkeur op de tweede groep geworpen? Natuurlijk niet; op beide gebieden is in beide steden de moker te werk gesteld. Maar Dordrecht is nimmer zoo rijk geweest aan belangrijke openbare, kerkelijke gebouwen enz. als Leiden. Terwijl Leiden nimmer een schat van mooie woonhuizen heeft bezeten als Dordt? Die vraag met een stellig „inderdaad” te beantwoorden, ware gewaagd en waarschijnlijk onjuist. Beschouwing van oude prenten die de schoonheid der Sleutelstad in beeld brengen, wettigt dit vermoeden. ☒ Hoe dan Leiden's betrekkelijke armoede op dit gebied te verklaren? Men zal het volgende hebben te bedenken. Terwijl Dordrecht's bloei reeds in de 16e eeuw aan 't tannen was, maar de stad genoeg rijke burgers behield, om in elk der volgende eeuwen op 't gebied van den woonhuisbouw nog iets schoons te kunnen praesteeren — naast veel ouds dat behouden bleef — ging vooral in de eerste helft der 17de eeuw een golf van voorspoed over Leiden, die zeer veel van 't oude schoon wegspoelde. Niet terstond echter openbaart zich die voorspoed op 't gebied van den woon-

huisbouw, en eerst krachtig komt hij tot uiting, als de tijdige gevels is aangebroken, ja — verwonderlijk, maar we zien het b.v. ook te Middelburg — als de bloeiperiode voor de stad voorbij is, en de kinderen en kindskinderen van de tot rijkdom gekomen de tijd, de lust en ook nog het geld hebben, om zich nieuwe woningen te doen bouwen. Zóó zal men het hebben te verklaren, dat belangrijke gevels van vóór 1650 betrekkelijk zeldzaam zijn — wij zeggen steeds: betrekkelijk, omdat we met een groote stad te doen hebben, met de grootste stad na Amsterdam in de Republiek der Zeven provinciën — en vooral de deftigheid van de tweede helft der 17e en de 18e eeuw aan Leiden's steden en grachten de aandacht trekt, al bleven in de achterbuurten nog wel simpele trap- en tuitgeveltjes bewaard. ☒ Zeer merkwaaardig is 't, dat in deze stad zoo vele gevels waaraan geen bijzondere zorg werd besteed, van een rechte kroonlijst werden voorzien. Bij voornamelijk gevels, met een rijkgesierd middenstuk, accentueert zulk een kroonlijst de deftigheid, maar aan den eenvoudigen, geheel onversierden gevel geeft zij iets dors en saais. Van deze saaie gevels nu bezit de Sleutelstad een geweldig aantal, wat het levendig aanzien van haar huizenrijen natuurlijk niet ten goede komt. Het is wonderlijk, dat, terwijl Amsterdam in dien zelfden tijd overvloedig voorzien wordt van de typische gesierde tuit- en halsgevels, Leiden deze slechts bij hooge uitzondering doet verrijzen. Dit onbegrijpelijke verschil geeft ook aan beide steden een totaal verschillend karakter. Zelfs de minder vermogende burger in de Sleutelstad schijnt op deftigheid gesteld te zijn en een afkeer te hebben van den speelschen top die den Amsterdammer zoozeer bekoorde. Trouwens — dit mag niet verzwegen worden: den Amsterdammer bijkans alleen.....

☒ Laat ons na deze beschouwing van den Leidschen woonhuisgevel in 't algemeen, enkele der merkwaaardigste gevels en gevelfragmenten bezien, welke behouden bleven en die in dit nummer worden afgebeeld. Vooraf ga de opmerking, dat hier niet van volledigheid sprake is — zelfs niet als men de grens tusschen merkwaaardig en niet merkwaaardig met juistheid door ons getrokken acht — te minder, omdat wij vroeger enkele gevels in beeld brachten, zooals dien van de Bibliotheek van Thysius aan het Rapenburg en van een huisje aan de Nieuwstraat. ☒ Een zeer sierlijke gevel van het jaar 1622 valt aan den Ouden Singel te bewonderen; hij is nog uit den „trapgeveltijd”, maar vooral zijn bekroning vertoont een geheel eigen karakter. Boven de kroonlijst verheft zich ter halver breedte een trapgeveltje, gedekt door een gebroken fronton dat door twee opgebeeldhouwde kopjes steunende pilaren gedragen wordt. Ter weerszijden rijzen boven den gevel pilasters op, welke door een balustrade met het trapgeveltje zijn verbonden. Daarachter, tusschen de uitstekende zijmuren, rijst het hooge zadeldak. Van de rest van den gevel trekt vooral de fries de aandacht (zie de afbeelding hierboven) met zijn prachtige daartusschen, waarvan de twee buitenste het opschrift:

Dit is in den vergvlden gekroonden hov hamer

te lezen geven. ☒ Fraai zijn ook de smalle lange sluitstenen boven de vensters, waarvan de middelste met een kopje zijn versierd. ☒ Tusschen de deftige huizen aan het Rapenburg zijn er eenige die de bijzondere aandacht verdienen. In de eerste plaats het dubbele heerenhuis waarvan men het rijk-gesierde middenstuk op bladz. 331 vindt afgebeeld. Het genoemde huis aan den Ouden Singel. De deur met haar daarboven, voornamelijk omlijsting, met de zware guirlandes het rijk gesneden deurkalf met de consoles nog herinneringen

aan gemoedelijker tijden. ☞ Van omstreeks denzelfden tijd (1664) dateeren de twee hieronder afgebeelde gevels, eveneens aan het Rapenburg, twee zeer fraaie gevels van het Amsterdamsche (Vingboons) type, te Leiden zooals wij reeds zagen, een zeldzaamheid. De toppen zijn met bijzondere zorg gesierd. In de frontons van beide gevels is een cartouche met het jaartal aangebracht, dat bij een der gevels bovendien nog in een steen is gegrift. Natuurlijk zijn de bloemfestoenen aanwezig, ook de potten op de hoeken der kroonlijst ontbreken niet. ☞ Een hoogst merkwaardige gevel is aan de Pieterskerkgracht te aanschouwen (zie de afb. hiernaast). De rijk versierde baksteenen gevel met zijn vele zandsteenen banden en de fraaie zandsteenen sluitstukken boven de beneden-vensters maakt echter geen onvermengd aangenamen indruk door zijn rechte afsluiting, waarboven een dak rijst dat wellicht vroeger door een trapgevel aan 't oog was onttrokken maar thans een venster van ± 1660 vertoont. Het bovenstuk van den gevel schijnt in de tweede helft der 17e eeuw verbouwd te zijn. Boven de ramen der eerste verdieping geven twee steenen de woorden

Rvst baart Lvst en Lvst met Godt Rvst

te lezen. Er naast aanschouwt men een poortje met inschrift „Pax Huic Domui” (Vrede zij dit Huis) en het jaartal 1689 (in Romeinsche cijfers); het wordt bekroond door een gebogen fronton met pyramide in renaissancestijl, dat vermoedelijk aanvankelijk het middenstuk van den gevel heeft gedekt; een basement bewijst in elk geval, dat in 't midden evenals op de hoeken, een pyramide heeft geprikt. ☞ Een kwart eeuw geleden nog rees aan de Breestraat een koel-voornamen gevel van het pylaster-type, van ± 1675, door een rijk behandeld fronton gedekt. De gevel werd verminkt, het fronton (afb. op bladz. 330) bleef gespaard. In een ovaal prijkt het borstbeeld van een Oosterling, geflankeerd door Mercurius en Neptunus, beeldhouwwerk van Xavery. De Oosterling werd verguld en gaf zijn naam aan het bekende café, dat den toorn van Leidenaar en vreemdeling over de verminking van den gevel door keur van spijs en drank tracht te verminderen. ☞ Van 18de eeuwse deftigheid en sierlijkheid geven de gevelgedeelten op bladz. 332 en 333 afgebeeld, alsmede de deuren op dezelfde bladzijden, een indruk. Iets speciaal Leidsch valt hierbij niet op te merken; als elders vertoonen de versieringsmotieven een der Fransche stijlen. Maar die deuren met hunne omlijsting zijn toch wel zeldzaam mooi, en klaarblijkelijk eerst in de tweede helft der 18de eeuw gemaakt, toen Leiden reeds deerlijk in verval was, maar de lust en het vermogen zijn huis te versieren, klaarblijkelijk nog niet elken Leidenaar ontbrak. A. L.

Zoo zijn mannen!

„VROUWEN?” zei Bob, terwijl hij met z'n vriend Dick op een bank voor 'n vijver zat, „vrouwen? Bah, ze vervelen me!” Direct zette hij z'n lievelingsbezigheid: met z'n wandelstok figuren in het grind trekken, voort. Af en toe was hij zoo geniepig, om een steentje weg te wippen, juist als een zwaan voorbij kwam. Maar hij raakte niet, wat Dick jammer vond. Dus Dick was net zoo geniepig. „Kijk nou,” ging Bob, een juist passerend dametje aanwijzend, op het gloednieuwe onderwerp door, „daar gaat er weer zoo eentje. Zoo zijn ze allemaal, verwaand, en door en door verbeeldingziek. Ik wil je wel zeggen, dat ik niet geloof aan het bestaan van 'n meisje, dat *mij*,” en nu bracht hij zijn borst vooruit en klopte daar zelfbewust met zijn vlakke hand

Foto C. Steenbergh.

GEVEL AAN DE PIETERSKERKGRACHT TE LEIDEN.

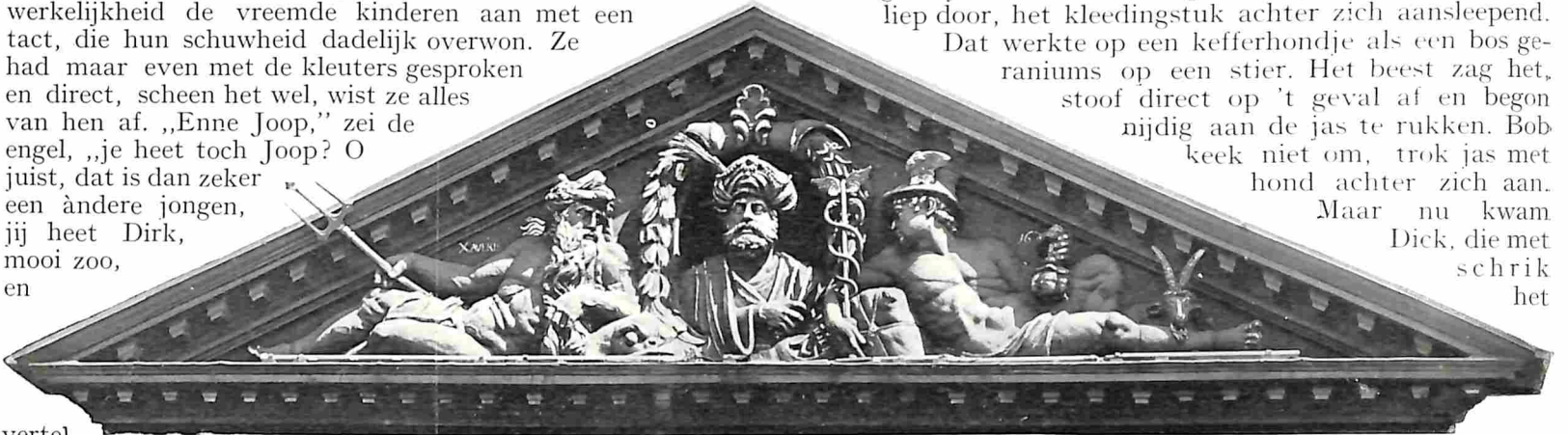
op, „dat *mij* nog boeien kan. Ràak! Zag je 't?” „'t Is gemeen van je, met keitjes naar die arme dieren te werpen,” zei Dick met een Zondagschool-gezicht. „En overigens overdrijf je weer. Kom, ik heb wel andere ondervinding. Er zijn heel wat meisjes, die *niet* verwaand zijn. Misschien zijn ze niet altijd

Foto C. Steenbergh.

GEVELS AAN HET RAPENBURG TE LEIDEN.

even mooi, maar in den omgang zijn ze dan des te aardiger. Maar natuurlijk, dat waren de meisjes, die jij nooit aankeek, dat weet je ook wel. En om je nou te bewijzen, dat er ook nog *knappe* meisjes bestaan, die voor het tegendeel van verwaandheid kunnen poseeren, ja niet bij jou, want jij bent niet in staat dergelijke verheven onderwerpen goed op 't doek te brengen, verzoek ik je even links te kijken. O, je keek er al naar!" vervolgde hij, toen hij zag dat zijn vriend Bob, uit zijn lusteloosheid gewekt, een en al aandacht was voor een tooneeltje, een twintig pas van hen af. „Precies weer iets, voor haar! Leuk hé?" zei Dick nog. Maar Bob hoorde 't niet eens, zoo was hij in verrukking over een jong meisje, wier beide handen stevig de groezelige kinderkuistjes omsloten van een jongetje en een aardig klein ding, dat blijkbaar z'n zusje was. Het contrast tusschen de kleeding der kinderen en van het meisje deed haar chique en *élégance* sterker uitkomen. Zooals ze daar stond, keek je onwillekeurig om, zoekend den filmoperateur. Maar dit was geen film. Het meisje, dat daar stond, was werkelijkheid. ☼ Ze had de kinderen zoo juist aangesproken, toen ze opgetogen de bewegingen der zwanen gadesloegen. Het zusje was in het bezit geweest van een halve snee brood, die het met het broertje had opgedeeld bij het voeren der vogels. Het brood was letterlijk weg gekruimeld en vergeefs zocht de jongen z'n zakken nog na. Hij had ook niets meer. ☼ Toen sprak die Gloria Swans-en-der-werkelijkheid de vreemde kinderen aan met een tact, die hun schuwheid dadelijk overwon. Ze had maar even met de kleuters gesproken en direct, scheen het wel, wist ze alles van hen af. „Enne Joop," zei de engel, „je heet toch Joop? O juist, dat is dan zeker een andere jongen, jij heet Dirk, mooi zoo, en

vertel
me nou
e e n s,
Foto C. Steenbergh.

FRONTON VAN EEN HUIS AAN DE BREESTRAAT TE LEIDEN.

Dirk, moeten 't nou beslist van die taartjes zijn, waar wat tusschen zit? Het kan haast niet anders, of je bedoelt roomsoezen?" ☼ De knaap keek verrukt naar haar op. „Ja, zoo heeten ze," zei hij opgetogen, „ik heb het onthouden van toen m'n groote broer getrouwd is." En daarna haperend: „Maar... als ik 't nou zeggen mag, zij houdt er niet van," bekende hij, terwijl hij op z'n zusje wees. „Dan moeten we voor haar wat anders koopen," vond de snoes. „Een stuk chocola, Liesje?" ☼ Ditmaal faalde ze niet. 't Kind héette Liesje! 't Knikte verlegen, omdat het voelde misschien nog al veel-eischend te zijn. Maar toen wist „het groote kind" zóó bekoorlijk te glimlachen, dat het kleine ding haar schuwheid geheel overwon, de hand van „de rijke juffrouw" greep en deze beteekenisvol drukte. Ontroerd bukte het meisje, dat best de vrouw van Sint Nicolaas zou kunnen zijn, zich voorover en gaf het kind een kus, waarin zij zulk een moederlijke teederheid en fijnheid van begripen wist te leggen, dat het zusje uit eigen beweging druk begon te vertellen. En zóó — de kinderen naast haar — passeerde de vrouw, die in staat geweest was, Bob te boeien! ☼ Ze zag Dick — en ze glimlachte, groetend! Ze kende Dick. En Dick kende haar — dat zag Bob onmiddellijk. „Je moèt me zeggen, Dick, wie zij is," zei Bob en hij sloeg zijn beide handen op Dicks schouders, om hem méé op te voeren tot zijn extase. „Och kerel, wat kan jou dat schelen," antwoordde Dick nuchter. „Geen flauwe uitvluchten, Dick. Dat meisje is het liefste wezen, dat ik ooit gezien heb." ☼ Dick haalde een sigarettenkoker uit z'n zak, presenteerde Bob en stak zelf ook een sigaret aan; dacht nog even na en schudde dan langzaam doch heel energiek zijn hoofd. „Je hebt gelijk," zei hij, „je hebt volkomen gelijk zelfs. Ze is een engel. Maar, en dit is nu het gekke van het geval, ik ben van zoo precies dezelfde opinie, dat ik niet zoo idioot zal zijn, door je aan haar voor te stellen, mijn eigen glazen in te gooien. Kort en goed: als ik haar jou voorstel, begrijp je, zal dat zijn als mijn verloofde, versta je wel"; hij begon gevaarlijke grimassen met z'n stok te maken, „maar," vervolgde hij, „vóór dien tijd," de stok daalde met een krachtige beweging op den grond, „niet!

Je weet ik heb veel voor je over," hij werd gemoedelijker en klopte Bob zelfs op z'n schouder, „dat weet je wel van al die keeren als jij per ongeluk jouw portemonnaie op tafel thuis had laten liggen, maar, zie je", de wandelstok ging weer omhoog „dit alleen doe ik nou niet!" ☼ Bob deed een paar flinke trekken aan z'n sigaret en smeedt deze toen weg. „Zoo", antwoordde hij, „ja, h'm, zoo! Laten we opstappen, vindt je niet?" ☼ Hij was al opgestaan en wachtte ongeduldig op Dick. „Zeker", zei deze. „Kom maar," en hij liep al vast vooruit. Maar Bob bleef staan. „Hé!" riep hij, doch Dick hoorde niets. „Hé!" schreeuwde hij „wacht eens even. Vindt je niet, dat het vergezicht dàar", hij wees in onbepaalde richting, maar 't leek toch meer op die welke het meisje genomen had, „en die bloemen daar, veel mooier zijn dan aan dien kant!" „Och," zei Dick, „zooals je wilt!" Heel in de verte was het meisje nog te zien. . . . En zij volgden haar. . . . Zij slenterden; Dick op z'n gemak, Bob met een ongeduld, dat hij vergeefs poogde te verbergen. Dick bleef een oogenblik staan, bewonderde de bloemen, strekte dat zoover uit dat hij ze zelfs geknield berook, stond dan op en staarde in onbekende verten, als een, die intens geniet. „Wat een vergezicht!" zei hij zacht, „schitterend!" En weer bleef hij staan. ☼ Bob kreeg er genoeg van. Hij trok Dick aan de mouw van zijn jas mee, zonder omzien. Toen bedacht Dick een aardigheidje. Heel voorzichtig deed hij zijn jas uit en Bob liep door, het kledingstuk achter zich aansleepend.

Dat werkte op een kefferhondje als een bos geraniums op een stier. Het beest zag het, stooft direct op 't geval af en begon nijdig aan de jas te rukken. Bob keek niet om, trok jas met hond achter zich aan. Maar nu kwam Dick, die met schrik het

zaak- je had aangezien, in actie. Hij holde er op af en toen pas keek Bob om. Helaas, het was wel wat laat! Bob trok, rukte, schopte en ranselde met een stok. En daar had dat beest plezier in! Het liet alles met zich doen, maar het strekte zijn apathie zoover uit, dat het zelf òók niet losliet. Dick was de man, die een nieuw idee kreeg. „Jij van voren aan de jas trekken", stelde hij voor, „en ik van achteren aan het beest. Vooruit!" Dat was makkelijk genoeg gezegd, maar voor Dick de achterpooten te pakken had, zei hij tweemaal een krachtig tempje. Bij den derden keer had hij de achterpooten. Bob gaf een ruk en de zaak was opgelost. Maar de jas was niet toonbaar meer. Dick was woedend, en Bob werd het, want hij kon er toch niet aansprakelijk voor gesteld worden! ☼ Maar slechts nog even zichtbaar — heel in de verte — liep het meisje. Ze zagen haar tegelijkertijd. Hun woede verdween. Ze glimlachten. En zij volgden haar. . . . maar wisten niet dat ook zij gevolgd werden! De volger van de volgers was een politie-agent, een man die als politie-agent geboren was. Indien die man inplaats van het meer en meer gebruikelijke: „mama . . . papa," op z'n tweeden verjaardag had geroepen: „Stoppen! En uw naam? En uw voornamen, voluit! En wanneer geboren?" — dan zou het geleken hebben of dat de natuurlijkste zaak der wereld was, zoozeer was dit jongmensch, wiens papa het niet verder dan nachtveiligheidsdienstman had gebracht, voorbestemd om, met het ook meer en meer gebruikelijke voorbijsteveneren van papa, het tot politie-agent te brengen. En die man vertrouwde de zaak niet! Hij hield een oogje in het zeil. . . „Hoor eens, Dick", zei Bob, „ik zal eerlijk zijn. Ik zeg je ronduit, dat ik haar voor jou niet opgeef. 't Spijt me voor je, maar ik waarschuw je vooruit. En ik heb altijd succes. 't Gaat mij net als die koekebakker in Engeland, die zei: veni, vidi, foetsie, dat wil zeggen, zooals je weet, ik kom, en de taartjes trekken, doe het dan onmiddellijk. Het zou zoo verstandig die op z'n horloge keek, „maar ik blijf bij mijn voornemen. Eens zal ik je aan haar voorstellen als — mijn verloofde. . . Adieu, tot morgen. Ik ga hier links om. Tot ziens!" ☼ Triom-

fantelĳk schilderde Bob een kwartier later voor een banketbakkerswinkel heen en weer. Met angst, dat zij hem ontsnappen zou, durfde hij niet verder te gaan, dan de winkel breed was. Het duurde vijf minuten, tien minuten... zij kwam nog niet. Hij haalde ten einde zich toch een zekere houding te geven, een reisgids uit z'n zak. ☼ Toen kwam er een agent op hem af. „Zocht u wellicht wat?” vroeg deze, Bob wantrouwend aanzierend. „Nee,” zei Bob, niets op z'n gemak en gauw een uitvlucht bedenkend „dank u... ik zocht taartjes uit, weet u... ja zeker, ik zocht taartjes... dank u zeer!” „Zoo,” zei de man in uniform, „dan zoekt u zeker net zoo lang, totdat die koekebakker in Engeland ze gaar heeft gekeken?” Verbluft keek Bob den agent na, die doorliep, ofschoon hij instinctmatig voelde, dat hij zich niet te ver mocht verwijderen. ☼ De agent zag, hoe die meneer vijf minuten later weer die dame volgde... Als die zaak in orde was, dan had hij in z'n wieg evengoed als alle andere kindertjes „mama” en „papa” kunnen roepen, want dan miste hij alle menschen-jagers instinct. Hij was er van overtuigd: die zaak was *niet in orde!* ☼ Bob volgde de vrouw zijner droomen met een geduld, dat Jobs record sloeg. Ze liep een paar straten door, sloeg een hoek om, bleef toen op een vluchtheuveltje wachten op 'n tram. Toen waagde hij z'n eersten aanval. Hij keek haar aan met een glimlach om z'n lippen, 'n glimlach, zooals die alleen maar voorkomt op een reclame-plaat wanneer de gebruiker de echte augurkjes eet, die op zoo'n plaat vermeld staan. Helaas! zij hield zeker niet van augurkjes. Ze glimlachte niet terug. Ze nam niet de minste notitie van 'm. Ze negeerde 'm, en alleen de komst van de tram was 't, die haar belette nog verder van 'm af te gaan staan. De tram stopte. Juist bij 't instappen liet zij haar taschje vallen. En snel als de lieflijke gedachte, dat dit nu zijn kans was, bukte Bob zich, greep 't taschje, en toen gebeurde 't akeligste wat 'm nog ooit overkomen was. Een agent greep *hem* bij z'n kraag! 't Was dezelfde agent van straks. „Taschjesgapper,” vroeg hij kalm, „zoudt u mee willen gaan naar het bureau van politie? En u, dame, zoudt u zich daar over een halfuurtje willen vervoegen? Wij hebben uw getuigenis noodig.” „Maar kerel, je bent...” begon Bob. „Arrestant, ik waarschuw u,” zei de man, dien de jeugd „een smeris” noemt, „als u niet direct goedschiks mee gaat, dan...” En Bob ging mee, na een laatste, wanhopige blik op De Vrouw, die door het dringende publiek achteruit werd geduwd. Het taschje droeg de agent. ☼ Het is een bekend feit, dat spreekwoorden niet door schoorsteenvegers, doch door filosofen zijn uitgedacht. Het moet een groote filosoof zijn geweest, die zijn optimisme interpreteerde met de woorden, dat er geen ongeluk zoo groot is, of er is nog wel een gelukje bij. Als dief te worden opgepakt en naar het Huis van Bewaring te worden geleid: dat is een ongeluk. Maar de gedachte, dat het toeval 'm nu toch in contact zou brengen met de begapte dame, dat was voor Bob het gelukje. ☼ Hij

zweeg stil, overtuigd, dat al z'n redeneeren bij den bullebak die naast 'm liep, toch geen succes zou hebben. En toen hij zich tegenover den commissaris bevond, was hij zelfs bang het geval te gauw op te helderen, waardoor hij z'n vrijheid zou herkrijgen, voordat zij er was. „Ziet u, meneer de commissaris,” zei hij, „die dame liet dat taschje vallen en als beleefd mensch raapte ik 't op. Dat is toch heel logisch.” „Maar waarom volgde u die dame? Zeg u dat dan eens!” „Dat was meer een aardigheidje, ziet u. Als die dame hier komt, zult u dat wel begrijpen. Die dame is mijn toekomstige verloofde, en dan moet ze mij toch leeren kennen, nietwaar? Dat gaat nu eenmaal niet anders.” ☼ Op dat moment ging de telefoonschel over. „Hallo, met den commissaris van politie; ja daar spreekt u mee...” En in eens veranderde het goedgezichte van den man, die Bob's zaak onderzoeken moest. Tot nu toe was hij uiterst beleefd geweest. Net iemand waarmee je met plezier een partijtje gaat biljarten of 'n spelletje domino of ganzenborden. ☼ Maar dat veranderde allemaal ineens. Toen hij, met driftig gebaar, den haak weer op 't telefoontoestel terugmeet, zag hij er zóó woedend uit, dat je een opgelegde pandoer met plezier zou vergokken, om dat gezicht te kunnen veranderen. „Die bewuste dame belt me zoo juist op,” zei hij grimmig tot Bob. „U heeft dat taschje inderdaad niet gestolen. In zooverre kunt u vrij uit gaan. Als ambtenaar heb ik geen recht u langer hier te houden. Maar als *man* verzoek ik u even mee te gaan naar den tuin hierachter. Dan zullen we samen een partijtje boksen. Want wie geeft jou het recht, schavuit, mijn meisje lastig te vallen en waar haal je de brutaliteit vandaan om mijn aanstaande vrouw als uw toekomstige verloofde te betiteln? Neen, zeg maar niets. Dat is nog het beste. Maar je zult met me boksen of ik beschouw je als een lafaard.” „Dat zou ik dan maar doen,” zei Bob, die liever voor bloede Jan, dan voor doode Jan fungeerde. „Ik zou nu toch wel naar huis willen...” ☼ Onder hoongelach vertrok ie. Zijn aftocht was smadelijk. Noch Dick, noch Bob spraken ooit meer over de Gloria-Swansononder-werkelijkheid, over de snoecs, die een engel en ook nog de vrouw van Sint Nicolaas zou kunnen zijn. 't Was een doodgewoon, meisje, net als alle meisjes. Aardig? En lief? Nou ja... och, er zijn er aardiger... En liever... Och... Zóó zijn mannen!

ANT. F. RUYGROK.

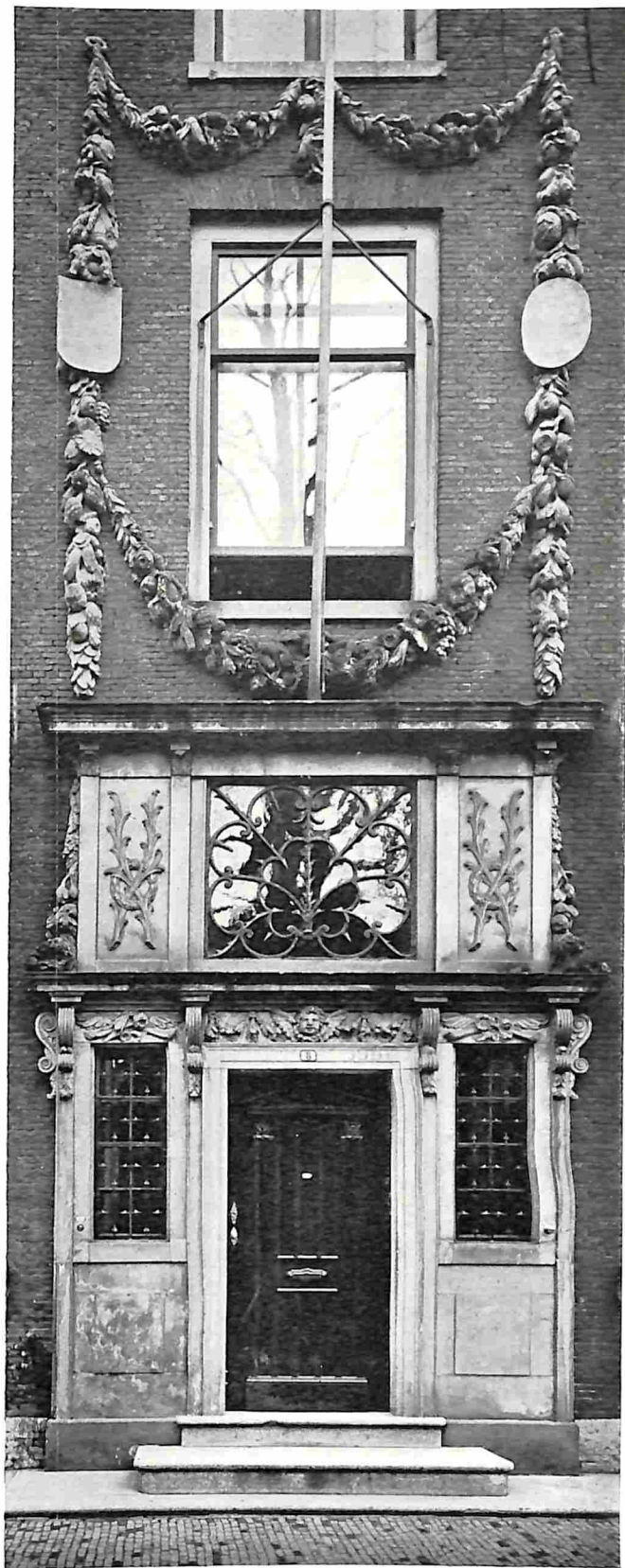

Foto C. Steenbergh.

INGANG VAN EEN HUIS AAN HET
RAPENBURG TE LEIDEN.

IETS OVER HET HEKSENGELOOF.

(Slot).

DE kollen nemen dikwijls de gedaante aan van katten. Katten en kollen hooren bij elkaar. De katten loopen zoo zacht, ze doen zoo geheimzinnig, ze verschijnen zoonverwachts en verdwijnen ook dikwijls zonder dat we 't opmerken. Ze kunnen heel lief zijn en aanhankelijk, maar bewaren toch altijd hun onafhankelijkheid. 's Nachts maken ze soms

afschuwelijke geluiden. 't Is dus geen wonder, dat ze in spookgeschiedenissen zoo'n voorname rol spelen. 'n Uitdammer heeft vermeld, dat in Zunderdorp 's avonds zeven katten geregeld poot aan poot dansten. Z'n overgrootvader heeft 't zelf gezien en ook gehoord, dat ze zongen: „Gouwe, gouwe, gouwe, Sijmen in de ketel douwe.” De katten, die wisten dat hij Sijmen heette, vroegen hem, of hij mee wou dansen. 't Is gebeurd aan de Gouwe. Sijmen was niet bang en hij gaf twee katten 'n hand. „God, God,” zei hij, „wat hebben jelui kouwe handen!” Ineens waren de katten verdwenen. De kollen kunnen namelijk den naam van God niet verdragen. Ze hadden om 'n gouden avondmaalsbeker gedanst en dien hebben ze achtergelaten. Sijmen heeft hem aan de kerk van Zunderdorp gegeven. Of hij daar nog is, wist de verteller niet. ☞ 'n Molenaar had een molen, die 's nachts nooit wilde malen. Hij kon geen knecht houden, want ze werden altijd bang voor dien koppigen, eigenwijzen molen! 'n Bedelaar bood zich aan als nieuwe knecht. „Ben je niet bang?” vroeg de molenaar. „Nee,” zei de man, „maar ik zal op elke sport van de leer een brandende kaars zetten.” De baas en de knecht zaten samen bij 't vuur. Te middernacht stond de molen weer stil, de kaarsen op de leer waren in eens uit en een heele boel zwarte katten kwamen aanloopen, ze wilden de kaars op de tafel ook uitblazen. Maar de knecht zei: „St., poesjes, ik zal voor jelui 'n lekker kop koffie zetten, 't water kookt al.” De molenaar was bang, hij sloop stil weg. De knecht hoorde, dat een van de katten zei: „Zullen we hem eruit smijten?” „Eerst moet de rooie komen”, zei een andere kat. Even daarna kwam een groote, rooie kater bij het gezelschap. De bedelaar nam een pollepel vol kokend water en smeed het over de poesen. Die sprongen nijdig mauwend en blazend weg, en de molen begon weer te malen. ☞ 's Morgens zat de vrouw van den molenaar vol blaren en 't was dus gebleken, dat ze een kol was. ☞ In Broek woonde een vrouw

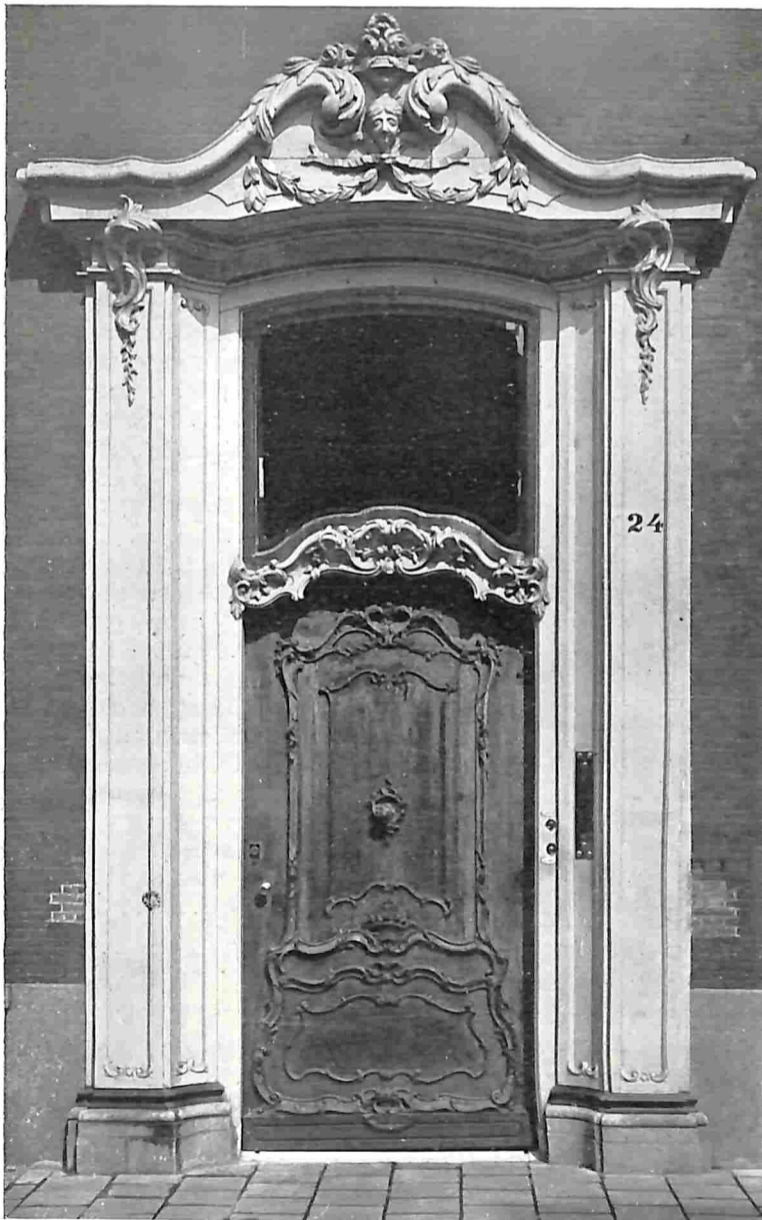

Foto C. Steenbergh.

DEUR VAN EEN HUIS AAN DE BREESTRAT
TE LEIDEN.

die kollen kon. Ze heette Trijntje P. Ze was een rare vrouw. Ze rookte, pruimde en dronk jenever als een man. Iemand wou de kunst van haar leeren. Hij moest beloven, dat hij haar alles zou nazeggen, wat ze hem voor zei. Eerst kwam er een kalf vroolijk aanspringen en toen 'n ijzeren pot. Trijntje zei: „Ik steek m'n vinger in deze pot.” De man zei ook: „Ik steek m'n vinger in deze pot.” Trijntje zei: „Ik hou 't met den duivel en niet met God.”

Maar de man zei: „Ik hou 't met God

en niet met den duivel.” Meteen sprong hij op en pakte zich weg. Bleek als 'n doode is hij thuis gekomen, maar hij heeft geen kollen geleerd. ☞ Te Holysloot was eens een kind van een bakker ziek. Er werd ondersteld, dat 't kind bekold was. Het hoofdkussen uit de wieg werd onderzocht, en jawel, allemaal rozen en sterren waren er in de veeren. Het kussen werd in den oven gedaan, dan zou de Kol wel voor den dag komen. Inderdaad kwam de buurvrouw aan en ze verzocht aan den bakker om 't kussen uit den oven te halen. De bakker zei, dat hij dat wel wou doen, als ze eerst: „God zegen je!” zei. De vrouw jammerde: „Kot zegen je!” Maar de bakker zei: „Nee, beroerling, niet Kot zegen je, maar God zegen je!” De vrouw wou dat eerst niet zeggen, maar ze kreeg 't al benauwder en ze moest op 't laatst wel doen wat de bakker zei. Toen is ze luid gillend weggelopen. Het kind was nu spoedig genezen maar die vrouw kon later nooit meer kollen. ☞ Dat kollen dikwijls met nachtmerries in verbinding staan, is bekend. 'n Man van 90 jaar, die in Uitdam woonde en een grootmoeder op Terschelling had gehad, vertelde, dat haar paard een tijdlang 's nachts een verschrikkelijk geweld maakte. Haar buurman raadde haar 's nachts bij 't beest te laten waken. Dit gebeurde en de wachters verborgen zich 's nachts met een brandende kaars onder een groote karn. Op klokslag van twaalf hoorden ze 't paard razend trappen. Ze kropen uit hun schuilhoek en wat zagen ze? De buurvrouw zat op 't paard en ze zei: „Ja, buur, nou ben ik in je macht. Maar ik vraag je om genade.” De buurman was een brave man en hij deed een mooi gebed, dat die vrouw 's nachts bij haar vijf kinderen mocht blijven. (Want ze was 'n weduwe met vijf kinderen). Na dien tijd was de buurvrouw niet meer bekold en 't paard bleef ook alle nachten rustig. ☞ Dat er personen bestaan, die 't vermogen bezitten om iemand „vast te zetten,” is een oud volksgeloof. In Duitsland heette dat „gestbannen” of „anfrieren”. In Frankrijk wordt 't „arrêter par magie” genoemd en in Fransch-Zwitserland „encharmer”. Ook bij ons zijn „vastzellers” voorgekomen. Herke Ooievaar te Berkhout kon, naar verteld wordt, maken, dat de melk niet kon koken, of dat iemand geen chocolademelk kon gieten uit een vollen pot.

Foto C. Steenbergh.

MIDDENGEDEELTE VAN EEN HUIS AAN
HET RAPENBURG TE LEIDEN.

Foto C. Steenbergh.

MIDDENGEDEELTE VAN EEN HUIS
AAN HET RAPENBURG TE LEIDEN.

pijp wou stoppen, bleef zijn arm stijf staan en zijn vingers trokken krom. Hij kon zijn pijp niet stoppen, voordat Herke 't hem toestond. Na dien tijd geloofde de dominee van Berkhout ook aan kollen. ☼ 'n Aardig vertelseltje was ook dat van de vrouw die pankoek ging bakken. Het werd altijd met precies dezelfde woorden verteld en alle kinderen kenden 't van buiten: Er was 'reis 'n vrouw, die pankoek wou bakken, maar ze had geen meel. Toen ging ze naar haar buurvrouw. Dag, zei ze, buurvrouw zei ze, heb je wat meel voor me, zei ze, m'n man, zei ze, zal 't wel betalen, zei ze. En toen ging ze pankoek bakken. Maar er kwam 'n kat bij haar zitten en die had 'n gouden ring om haar poot. Wel, zei ze, dat is niet bij rechtuit, zei ze. En ze pakte de kat beet en sneed haar poot af, waar de ring aan zat, en ze gooide de kattenpoot in 't vuur. Den volgenden dag lag de buurvrouw te bed met 'n zeere hand met doeken er om gebonden. ☼ Al deze vertellingen zijn nog een overblijfsel uit het verleden, waarin, eenige eeuwen lang, het allertreurigste bijgeloof zoo veel kwaad heeft gesticht. Zoolang het geloof aan heksen niet tot gevolg heeft, dat de menschen elkander het leven verbitteren of anderen het slachtoffer maken van hun dommen waan, is het vrij onschuldig. Op den duur, als ontwikkeling en verlichting meer en meer toenemen onder het volk, zal het geloof in hekserij wel verdwijnen.

J. SCHUITEMAKER Cz.

De omstreken van Parijs.

HET gaat den Parijzenaar en de omgeving van Parijs als 't den Hollander en zijn vaderland gaat. Wat voor de hotels in de omgeving van Parijs grotere bezwaren oplevert dan voor de vreemdeling-beluste inwoners van ons land. Immers, de vreemdelingen, die Holland bezoeken, vragen wel het advies van den Hollander, maar volgen toch hun eigen inzicht, dat van Holland nu eenmaal niet anders wil zien dan slooten, kanalen, boeren, boerinetjes en klompen. Al het andere bestaat eenvoudig niet en de Hollander, die mocht trachten hem deze illusie te ontnemen, wordt met hardnekkigheid genegeerd. Anders staat 't met

Een sterk staaltje van z'n macht is 't volgende. Hij ging met de anderen naar de kerk en hij zag, dat 'n poep langs den kant van den weg stond te... Herke gaf den grasmaaier een standje maar hij kreeg ten antwoord: „'t Goat oe nicht an!“ „Blijfdanzoo maar staan!“ zei Herke en de poep stond er nog, toen de kerkgangers weer terug kwamen. „Och, laot mi noe gaon!“ vroeg de man en Herke liet hem weer loopen. De dominee geloofde niet aan kollen. Hij zou bij Herke 'n pijp kome rooken. Maar als hij zijn

den Parijzenaar. Als de inwoner van Parijs den reiziger meedeelt, dat alleen Versailles en Fontainebleau de moeite van een bezoek waard zijn, dan wordt deze raad voetstoots aanvaard en de geheele „gordel van smaragd“ om Parijs wordt gevoegelijk als „niet-belangrijk“ van het reisprogramma verwijderd. ☼ Ik weet niet meer precies hoe 't komt, dat mijn belangstelling zich is gaan uitstrekken tot wijder contrijen dan de tot het Parijsche-reis-programma behorende. Ik constateer slechts het feit, dat ik het vorig jaar intens genoot van de campagne bij Parijs. We moeten ons die campagne echter niet al te beperkt voorstellen. De grootere afmetingen, waaraan de Franschman gewend is, zoowel in de metropolis als in heel het land, hebben ook van de omstreken van Parijs een gebied gemaakt, dat heel wat treinenreizen en autotochten ter exploitatie noodzakelijk maakte. Met 'n fiets doen we hier al heel weinig en onze pedes apostolorum dienen we te sparen, als we, van een of ander centrum uit, wandelingen ondernemen in de bosschen, waaraan de omstreken van Parijs overrijk zijn. We kunnen die uitstapjes maken en de comfortabele eetgelegenheden opzoeken, welke overal zijn te vinden ter versterking van den inwendigen mensch. Maar we kunnen 't ook eenvoudiger en plaisanter aanleggen en doen als de troepjes vroolijke Parijzenaars, die vooral de bosschen het dichtst bij de stad gelegen, des Zondags onveilig maken. Ze nemen zelf voorraad mee, niet zoo maar boterhammen met vleesch of koek of kaas, als een Hollandsch dagjesmensch, neen, complete déjeuners worden meegevoerd. Wijn ontbreekt nooit, 'n paar flesschen behooren erbij, het brood wordt in het plaatsje van waaruit men de excursie onderneemt gekocht, en gewapend met de lange puntige, smalle brooden dringt men door in het woud, dat op vele plaatsen nog een oerwoud schijnt te zijn. ☼ Toch, Parijs heeft heel de streek die eenmaal inderdaad een oerwoud

Foto C. Steenbergh.

DEUR VAN EEN HUIS AAN DE HOOIGRACHT
TE LEIDEN.

was, voor zich opgeëischt. Betrekkelijk weinig is er nog over van de woeste onherbergzame oorden, nog voor honderd jaar het Eldorado van rooversbenden, die blijkbaar weinig aandacht schonken aan eenig gerief, gezien het beroemde roovershol in het woud van Fontainebleau: de bezoeker van dezen tijd bepeinst aldaar of alle schatten der wereld opwegen tegen de bezwaren van een woning, waar een volwassene man niet anders dan in gebukte houding kan staan. ☞ Noch de roovers, noch de allereerste historische bewoners hebben aan dergelijke bezwaren gelaboreerd: de wouden waren een van nature versterkte vesting voor de Kelten, die deze bevolkten, voor de Silvaneten, de Meldui, de Bellovacii, de Parisii, wier naam nog voortbestaat in de namen der steden, waarheen we straks zullen gaan, Senlis, Meaux, Beauvais en Parijs. ☞ Nu zijn de wouden getemd voor het overgrote deel: Dénécourt heeft het ruigste van alle, het bos van Fontainebleau, naar alle kanten doorkruist, en brede wegen, veilige boschpaden staan toe, dat de reiziger volop van de schoonheid kan genieten. Oneindig afwisselend is het geboomte: de Fransche kunstenaars, de Fransche impressionisten vooral, drongen door tot het wezen van deze wouden met hun aloude eiken, hun prachtige statige beuken, zwaar en donker onpeilbaar en daartusschen licht plotseling de „clairière”, de open plek in het bosch, grillig en speelsch. ☞ Daar is het wijde woud van Compiègne, het grootste van alle, ruim 14000 H.A., waar 200-jarige eiken, beuken, 2½ eeuw oud, geen zeldzaamheid zijn. Wel de omgeving voor het feudale Pierrefonds, in den jaargang 1920 in dit tijdschrift uitvoerig besproken. ☞ Lichter, blijder, is het bosch van Chantilly; toch, de linden en berken, met hun tintelend loover, hun blank zilveren bast, wekken een weemoed in ons, die even matigt de overweldigende zonnepraal der uitgestrekte vlakten rondom en tusschen het hout verspreid. En als we per expres van Holland uit naar Parijs gaan, zien we heel beneden, veertig meter lager, het bosch van Ermenonville, daar dicht neven, een bosch van dennen en eiken, berken en haagbeuken. ☞ Aan de andere zijde van het bosch van Chantilly naderen we door het bosch van Carnelle, het woud van l'Isle-Adam, het Bosch van Montmorency. Montmorency was de plaats, waar ik aanvankelijk „en villégiature” had willen gaan. 't Is verder van Parijs, met veel moeilijker en ongeregelder verbinding, al kunnen we ook per elektrische van de Place de la Trinité te Parijs over Enghien, Montmorency, het oude bergstadje bereiken. Hoog op de heuvelen, met nauwe kronkelende straatjes, ziet het uit over het woud, over de vlakke rondom. En als we er ronddwalen (het plaatsje is klein en gauw genoeg kennen we de situatie), valt 't moeilijk te bedenken, dat we niet ergens in Savoye zijn of nog Zuidelijker. Door een donker poortje komen we in een romantisch straatje, dat uitmondt op het dorpspleintje, waar een Renaissancekerkje de stilte afsluit. En overal waait de herinnering aan Jean Jacques Rousseau, die eenige jaren van zijn leven, aanvankelijk door den wil van een vrouw, later uit liefde voor het rustige stadje zelf, in Montmorency doorbracht. ☞ Ik wist door te dringen tot het Maison du Mont-Louis, waar Rousseau zich terugtrok na zijn breuk met Madame d'Épinay. En 't is de moeite waard een poging tot bezichtiging te wagen, immers het huis is goed bewaard, en de slaapkamer, vanwaar men ver uitziet over de vlakke, heeft nog de alcoof waar Rousseau sliep. ☞ Waarlijk teruggetrokken heeft de schrijver in dit huis de rust gevonden,

DE OMSTREKEN VAN PARIJS.
CHATEAU DE LA CHASSE IN 'T BOSCH VAN MONTMORENCY.

om in de vier jaar, dat hij er woonde zijn belangrijkste werken te schrijven: zijn „Lettre à d'Alembert”, den „Emile” en het „Contrat social”. Dan zonderde hij zich af in het tuinhuis, heel aan 't eind van den tuin, waar nog de steenen tafel is bewaard, waaraan hij werkte. Ook hier weer het verre uitzicht: ik zag het, toen zware, donkere wolken zich samenpakten boven het landschap, zóó als Rousseau het moet hebben gezien, het symbool van een eeuwige dreiging. 9 Juni 1762 moest hij naar Zwitserland vluchten, naar Genève, zijn geboorteplaats, omdat er een bevel tot inhechtenis-zijn zou worden uitgevaardigd naar aanleiding van de publicatie van Emile en „Contrat Social”. Zoo keerde hij toch naar Genève terug, waarvan Madame d'Épinay hem had trachten terug te houden, toen ze hem de Ermitage als woning aanbood. Maar indien ge meent nog het oorspronkelijke huis te zullen aanschouwen op uw pelgrimstocht erheen, dan wordt ge deerlijk teleurgesteld. Zelfs de naam is verdwenen: het landgoed, waarop het onaanzienlijke huisje, schamele rest van Rousseau's kluis, als tuinmanswoning dienst doet, heet nu „le Pausilippe”. Alleen een gedenksteen in den gevel van het één-verdieping hooge huis bewaart de herinnering aan Jean Jacques, die hier zijn „Nouvelle Héloïse” begon, welke hij straks op den Mont-Louis zou voltooien. Slechts een jaar heeft Rousseau hier van de eenzaamheid, ver van het stadje zelve genoten: ook hier strekten zich wijde velden en akkers uit ter eener zij, terwijl aan de overzijde het bosch van Montmorency tegen de heuvelen klimt. Midden in het bosch zijn nog de ruïnes van een oud klooster uit de 12e eeuw. De 15e eeuw ontzag zich niet een jachtslot ervan te maken, en ofschoon ook deze bestemming reeds lang geleden verloren ging (nu kan de vermoeide reiziger — de weg erheen is niet gemakkelijk — zich bij den vriendelijken pachter der boerderij tegen een civielen prijs den dorst lesschen) de naam „Chateau de la Chasse” bleef behouden, met de 4 ronde torens en de gracht. ☞ We kunnen per tram naar Enghien teruggaan, Enghien, vooral tijdens het tweede keizerrijk de modestaatsgeneugten houdt, zijn al deze aanwezig, casino en renbaan ontbreken niet. Maar Enghien's kostelijkste sieraad is het meer, een gecultiveerd meer zouden we 't kunnen noemen, dat al de charme van cultuur en natuur in zich vereenigt. 't Past wonderwel in deze omgeving, dit blanke, gladde, onberoerde watervlak, vreemd bekoorlijk, gepolijst en overnet en toch . . . een stilte, een rust brengend, die Enghien zonder het meer zeker zou missen. ☞ Niet ver meer zijn we van Parijs verwijderd: even willen we afstappen in St. Denis, een leelijke Parijsche voorstad. Maar de plaats, waar de Fransche koningen zijn begraven. Daar rusten de lichamen van Clovis I en Childebert I: is 't te verwonderen, dat een magische aantrekkingskracht van de plaats uitgaat, waar iets nog bewaard is van het lang voorbijgegaane leven? Moge 't u echter beter vergaan dan mij, die, toen ik 's ochtends naar Enghien op weg ging, te vroeg St.-Denis passeerde om de basiliek te kunnen betreden en des middags op mijn terugreis, ofschoon officieel de tijd nog niet voorbij was, de koster mij wreedaardig en hardnekkig afwees: „J'ai fait ma dernière ronde!” Niets aan te doen, de man was onverbiddelijk. En te weinig tijd restte mij om nog mijn bedevaart te doen, zoodat ik tot een volgde mij om nog mijn bedevaart te doen, mijn ervaringen te dien opzichte zal moeten uitstellen. ☞ De koningen hebben dus ditmaal slechts een negatief

gevoel bij mij kunnen opwekken, daarentegen waren er de grooten van geest, die de indrukken, door het landschap, door de oude stadjes gewekt, meer kleur en leven bijbrachten. Immers Rousseau, die zulk een belangrijk deel van zijn bestaan in Montmorency leefde, keerde naar Frankrijk weer om daar te sterven en 't is te Ermenonville, het idyllische plaatsje, niet ver van de oude bisschopsstad Senlis, dat we de tombe aantreffen, waar eenmaal Rousseau's lichamelijk overschot rustte. Wél in een omgeving, in harmonie met zijn wezen. Terug naar de natuur was de leus, waarmee hij zijn aristocratische volgelingen inspireerde, zoo, dat de markies de Girardin, die Rousseau de laatste dagen van zijn leven gastvrijheid aanbood, zijn bezittingen te Ermenonville, dor en onvruchtbaar, metamorfoseerde in een park, sentimenteel en *on-natuurlijk*, geheel in den Engelschen landschapstijl, zooals hij uiteenzette in zijn boek „De la composition des paysages ou des moyens d'embellir la Nature”, met het resultaat dat we in het park van Ermenonville bij iederen stap, dien we doen, gesticht en onderwezen worden. De temple de la Philosophie geeft ons een uiterst beknopt inzicht in wijsheid en kunst, door de kolommen, waarop de namen van dichters en denkers staan geschreven met een enkel karakteriseerend woord bijv. Rousseau: *naturam*, Voltaire: *ridiculum*. ☞ Een uiterst vermoeiende natuurverering, waartegen ons heele wezen in opstand komt, vooral als we de werkelijke schoonheid der natuur hier bewonderen. Immers hoe diep azuurblauw is het water van het meer, hoe teeder het groen der weiden, hoe donker en schaduwrijk zijn de bosschen van Ermenonville. Te midden van al deze schoonheid werd in Juli 1778, nadat hij slechts zes weken in een paviljoen naast het kasteel van den markies had gewoond, de schrijver van Emilie begraven. Twee inscripties op het monument karakteriseeren den gestorvene: zijn eigen zinspreuk „*Vitam impendere vero*” en „*Ici repose l'homme de la nature et de la vérité.*” ☞ Door het bosch van Ermenonville kunnen we Senlis bereiken, Senlis, waarvan de Comtesse de Noailles dichtte:

Je ne pourrai jamais dire de quel bien-être
De quel parfum plus fort que la pollen des lis
De quelle juvénile extase me pénètre
Un matin qui bleuit les côteaux de Senlis.

☞ Gérard de Nerval, Mithouard, werden ook door Senlis geïnspireerd en verwonderlijk is dit niet: oud is het stadje, heel oud, 't was eenmaal de hoofdplaats van het gebied der Silvanecten (wien 't zijn naam is verschuldigd), nog zijn er overblijfselen van een Romeinschen ringmuur. Maar een latere stad is boven de ruïnes gebouwd, waar de eeuwen de harmonie met de liefelijke heuvelen niet verstoorden. Toch, het moderne leven veroverde Senlis niet: als in Provins zijn de overblijfselen uit vroeger tijd er haast ongeschonden bewaard. De Gallisch-Romeinsche zijn moeilijk weer te vinden: immers de oude muren zijn verscholen binnen de tuinen der particuliere huizen en wie de Fransche dorpen en steden kent, weet, hoe 't „*my home is my castle*” overal in practijk wordt gebracht. Hooge muren waren iederen onbescheiden blik, zoodat een inkijk als die op de afbeelding hierboven, in werkelijkheid een onbestaanbare illusie is. We zien er een deel van den Notre Dame, de Kathedraal, die wel geleden heeft van het Duitse bombardement in 1914, maar toch broos en breekbaar, als ware het werkelijk steenen kantwerk, domineert over heel den omtrek. De toren werd reeds omtrent het

DE OMSTREKEN VAN PARIJS.
BIJ DE KATHEDRAAL VAN SENLIS.

midden der 13e eeuw gebouwd: wél is hij een voorbeeld van Gothische bouwkunst, waarin het godsdienstig element, strevend omhoog, zich openbaart. Nog zijn er te Senlis de verwaarloosde resten van de vroegere St.-Pieterskerk, van de 12e tot de 16e eeuw gebouwd: twee torens; de een tamelijk zwaar en log, vierkant met balustrade en koepel, de ander Romaansch, bekroond met een sierlijke Gothische spits uit 1431, zien neer op de menigte, als ze uit de plaatsen uit den omtrek naar Senlis komt om... ter markt te gaan. Want de bewoners van Senlis die voor de uitoefening van hun godsdienstplichten blijkbaar voldoende hebben aan de Notre-Dame, maken een practisch gebruik van hun kerk. De Eglise St. Pierre is thans tot markt ingericht, de vroegere Eglise Saint-Aignan doet dienst als... Schouwburg! Het schip wordt gebruikt tot schouwburgzaal en tooneel, de oude kapellen werden de kleedkamers. En blijkbaar bevinden alle belanghebbenden zich wél bij deze metamorfose.

(Wordt vervolgd).

RO VAN OVEN.

DE OMSTREKEN VAN PARIJS.
ILE DES PEUPLIERS TE ERMENONVILLE.

OP LEVEN EN DOOD.

10) *Naar het Engelsch* door CHLS. G. D. ROBERTS.

TOEN ze daar aankwam, rook ze onmiddellijk een scherpen geur. Onder een struik zag ze een streep rossig-geel vel verdwijnen. Met één geweldigen sprong kwam zij op dien struik neer. Maar er was niets. Wel zag ze een grooten vos juist om een ander rotsblok heen loopen. Eén oogenblik stond ze in hevigen tweestrijd, niets liever verlangend dan hem te achtervolgen en hem met haar vreeselijke klauwen tot flarden te verscheuren. Maar het moederlijk gevoel in haar was sterker. Ze draafde naar het hol terug en schoot er in met een angstig-vragend gejang. Haar jongen waren er allemaal, ongestoord, en geluidloos tastend naar haar tepels, toen zij haar voelden en roken dat zij zich over ze heen boog. Maar ze had nu geen tijd om aan hun verlangen te voldoen. Daarvoor was ze te bevreesd voor hun vijanden. Dus gaf ze ze een haastigen, geruststellenden lik en — terwijl de jongen gilden van verontwaardiging — liep ze weer snel het hol uit. Buiten zorgvuldig rondsnuffelend, overtuigde zij zich spoedig, dat de vos niet verder gekomen was dan zoowat op tien voet van den ingang; maar dat was meer dan genoeg voor haar moederlijken angst. De vijand had pools-hoogte genomen en hij had de schuilplaats van haar schat ontdekt. Hij was een vijand, dien ze vreesde, omdat hij zooveel slimmer was dan zij. Buiten zichzelf van woede en angst, onderzocht zij ieder hoekje en gaatje van den heuvel. Maar, natuurlijk, ze vond niets anders van hem dan den muskus-achtigen geur, dien hij overal in ruime mate had achtergelaten. Maar nu wilde het toeval, dat zij aan den voet van het heuveltje, bijna vlak onder het hol, een anderen indringer vond. Naar wortels zoekend in de vruchtbare aarde tusschen de rotsen, stond een zwarte beer. Hij was daar zonder eenige kwade bedoeling; hij dacht nergens minder aan dan aan jonge lynxen. Maar in de oogen der bevreesde moeder zocht hij snuffelend zijn weg naar de schuilplaats van haar kleintjes. Nu is zelfs de

Foto C. Steenbergh.

VAARTJE BIJ 'S-GRAVELAND.

grootste lynx geen partuur voor een beer. Maar een moeder is een moeder en dat maakt een reusachtig verschil. De beer was bezig heel aandachtig het mos en gras om te keeren, zonder aan eenig gevaar te denken, toen een wervelwind van klauwen en tanden en gegil op zijn rug viel. Het overviel hem zoo absoluut onverwacht, dat hij klagelijk begon te bereiken met zijn sterke klauwen, die spoedig een einde zouden gemaakt hebben aan zijn brutale aanvalster, als hij haar had kunnen raken. Maar hij kreeg niets anders te pakken dan een beetje bont waar hij geen houvast aan had; en een oogenblik later werd hij door paniek bevangen en vluchtte hij overhaast door de boomen weg. De lynx klemde zich aan hem vast, bijtend en krabbend, tot een laag hangende tak haar van zijn rug wierp. Toen ontdeed ze eerst haar tanden van de lange, zwarte haren, die er in massa aan waren blijven zitten en keerde toen naar het hol terug met een gevoel van groote verlichting. De beer rende voort, waarbij zijn angst langzamerhand veranderde in verontwaardiging, tot deze ten slotte de overhand kreeg. Toen draaide hij om en keerde langzaam denzelfden weg terug. Maar toen hij het heuveltje

bereikt had, bedacht hij zich opnieuw. Was het eigenlijk wel de moeite waard, dat hij moeite deed om naar haar te zoeken? Ze scheen erg moeilijk te pakken te zijn. Hij liep dus om het heuveltje heen en koelde zijn verontwaardiging door een ouden boomstronk, die tot mierenest had gediend, in stukken te scheuren. Voor den beer beteekende de zaak niet veel, al was hij ook nog zoo smadelijk door zijn tegenstandster verjaagd. Zijn wonden waren niet diep en hij had ze gauw vergeten. Maar voor de moeder-lynx was het heel wat anders. Ze had haar gevoel van veiligheid verloren. Ze dorst niet langer op eenigen afstand jagen; en dich er ij huis was het, dank zij haar eigen reputatie, geen gunstig jachtterrein. Het eenige wat ze doen kon was, met eindeloos geduld blijven loeren naar eekhoortjes en boschmuizen; terwijl ze steeds hongeriger werd en de voorraad kostbare melk in haar borsten begon te slinken en de jongen, die nu juist hun oogen begonnen te openen, steeds veeleischer werden. Zoowat drie dagen na die voorvallen met den vos en den beer, kwam een reusachtige eland naar het heuveltje, die, evenals de lynx had gedaan, daar eenzaamheid en veiligheid zocht.

Ze kwam aan de andere zijde der verhevenheid en had niet het flauwste vermoeden van de aanwezigheid der lynx, die ongezien op haar neer keek uit een begroeiide spleet bij den top. Zij was zwart en somber en zag er erg angst-aan jagend uit, die groote eland, en ze had makkelijk met één slag van haar gespleten voorpoot-hoef een grooten kat kunnen doodslaan. Dus had de lynx volstrekt geen plan het haar lastig te maken. Maar haar belangstelling betrof meer het doel dat dien donkeren boom-eter naar dit afgelegen plekje had gevoerd en zij likte hoopvol haar besnorde kaken. Tegen het aanbreken van den dag schonk de eland, op het zachte mos aan den voet van de rots, het levenslicht aan een lang-pootig, trillend jong. Dadelijk al haar lijden vergetend, likte zij den pasgeborene lang en liefderijk, tot zijn zacht velletje droog en glanzend was; en later, toen de zon in vollen middag-gloed straalde, waggelde het zwakjes op zijn pooten en deed voor het eerst een poging om te zuigen. Het was bespottelijk mager en uitgerekt, met een veel te grooten kop, een zwak lichaam en

slappe pooten, waar het nog nauwelijks op kon staan. Binnen enkele minuten viel het weer neer op het mos, waar het bleef liggen rondkijken met goedige, niets begrijpende oogen, terwijl zijn moeder er in verrukking en liefde naar keek. Voor haar was hij het eenige mooie, dat in het heele groene woud bestond. Plotseling hoorde haar waakzaam oor een geluid, dat niet het ruischen van takken en bladeren was. Daar stond tusschen de cederboschjes, geen honderd voet van haar af, de beer een bed van lichtgele paddestoelen om te woelen en op te knabbelen. Een beer! Dat was de ergste vijand, dien ze te vreezen had. Met een luiden kreet, een soort van blaffend geloei, draafde zij op hem toe. Toen de beer dien zwarten wervelwind op zich zag losstormen, was hij zoowel verbaasd als verontwaardigd. Hij was geen heel groote beer en zij was een heel groote eland. Als hij had kunnen denken — een punt waarover de geleerden het bitter oneens zijn — zou hij gedacht hebben, dat dit heuveltje geen gelukkige buurt voor hem was — te veel moeders en nauwelijks genoeg paddestoelen. In ieder geval besloot hij snel weg te gaan.

(Wordt vervolgd).